

23432 De situatie in het Midden-Oosten

Nr. 629 Brief van de staatssecretaris en minister van
Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 januari 2026

Met deze brief informeren wij uw Kamer over de medische capaciteit in de Gazastrook en de regio, zoals toegezegd door de minister van Buitenlandse Zaken tijdens de commissiedebatten Raad Buitenlandse Zaken van 11 december jl. en 13 januari jl. en door de staatssecretaris Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp tijdens de BHO Begrotingsbehandeling van 15 januari jl.¹

Medische capaciteit in Gaza

Het VN Bureau voor de Coördinatie van Humanitaire Aangelegenheden (OCHA) meldt dat van de gezondheidsfaciliteiten in Gaza, de helft van de 36 ziekenhuizen buiten werking is. De overige 18 ziekenhuizen zijn gedeeltelijk operationeel en van de kleinere gezondheidscentra is het merendeel niet volledig operationeel of buiten werking. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en aanwezige hulporganisaties geven aan dat de medische capaciteit in Gaza zeer beperkt is. Er is schade aan medische infrastructuur en tekort aan personeel, medische goederen en apparatuur. Hierdoor kunnen ernstig gewonden en chronisch zieken niet tijdig of adequaat behandeld worden.

Medische capaciteit in de regio

Medische evacuaties uit de Gazastrook vinden plaats, maar zijn complex in uitvoering. Sinds oktober 2023 hebben de WHO en partners meer dan 10.762 patiënten uit Gaza medisch geëvacueerd, onder wie 5.715 kinderen. Momenteel wachten meer dan 18.500 mensen op medische evacuatie volgens de WHO, onder wie zo'n 4.000 kinderen.

Uit cijfers van de WHO blijkt dat het merendeel van de medische evacuees wordt opgevangen in de regio zelf, met name in Egypte (6.334), de Verenigde Arabische Emiraten (1.519), Qatar (970), Turkije (449) en Jordanië (446). De opvang van patiënten uit Gaza legt beslag op zowel publieke als private zorgcapaciteiten in de

¹ Toezeggingen TZ202512-027, TZ202601-005 en TZ202601-047.

landen in de regio en hoge kosten met zich meebrengen. Zowel in Jordanië als Egypte zijn er tekorten aan medicijnen, ziekenhuisbedden en financiële middelen. Volgens hulporganisaties opereren de publieke zorgsectoren in deze landen boven de maximale capaciteit, waardoor er onvoldoende capaciteit is voor specialistische zorg.

Naast beperkte zorgcapaciteit in deze landen, worden er door VN-organisaties, humanitaire ngo's en autoriteiten in de regio de volgende belemmeringenesignaleerd voor de opschaling van medische evacuaties: de veiligheidssituatie en beperkingen door Israël op de uitreis en terugkeer van medische evacuees uit Gaza. Door het uitblijven van toestemming voor terugkeer naar Gaza verblijven patiënten en hun begeleiders vaak langdurig in de ontvangende landen, waardoor capaciteit niet vrijkomt voor nieuwe evacuaties. Daartoe heeft Jordanië volgens hulporganisaties inmiddels het aantal begeleiders per patiënt teruggebracht en evacueert het kleine groepen, waardoor de doelstelling om 2.000 zieke kinderen uit Gaza te evacueren nog niet is bereikt.

De Verenigde Arabische Emiraten, Qatar en Turkije geven aan – ondanks goede kwaliteit van medische zorg – dat opvang en behandeling hoge kosten met zich meebrengt en dat het gebrek aan perspectief op terugkeer naar Gaza een rem zet op verdere opschaling van medische evacuaties. Ook Saoedi-Arabië, dat weliswaar met personele en financiële middelen aanzienlijk bijdraagt aan humanitaire hulp in Gaza, geeft aan niet naar eigen land te willen evacueren zolang terugkeer van behandelde patiënten niet wordt gegarandeerd.

Kabinetsinzet

Zoals toegelicht in de Kamerbrieven van 2, 10 en 30 oktober jl.², richt het kabinet zich op een versterking van de medische capaciteit in Gaza en de regio. Het kabinet heeft de additionele bijdrage van 25 miljoen euro gericht ingezet voor hulp aan mensen uit de Gazastrook, mede ter verlichting van de druk op zorgsystemen in de regio. Deze middelen zijn via vaste humanitaire partners (het Nederlandse Rode Kruis en het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC), de *Dutch Relief Alliance* (DRA) en VN-organisaties verdeeld ter ondersteuning van zowel de acute als structurele zorgcapaciteit in Gaza en opvanglanden in de regio.

² Kamerstukken 23 432 nr. 611, nr. 614 en nr. 616

Zo heeft de DRA met 3 miljoen euro haar humanitaire en medische inzet in Gaza uitgebreid, waarmee ze circa 197.000 mensen kunnen bereiken. De bijdrage verlicht de druk op het overbelaste gezondheidssysteem door basiszorg te bieden, waaronder behandeling van verwondingen, infectieziekten, chronische aandoeningen en zorg bij zwangerschap en bevallingen.

Het ICRC ondersteunt in Gaza het veldhospitaal in Rafah met 120 bedden, twee ziekenhuizen en vijf eerstelijnsgezondheidscentra met (specialistische) zorg, training, apparatuur en medicijnen, waar zij met 2,5 miljoen euro in ondersteund worden. UNICEF kan met de extra bijdrage van 3 miljoen euro circa 140.000 kinderen, moeders en andere patiënten in Gaza en op de Westelijke Jordaanoever bereiken met levensreddende zorg.

Daarnaast wordt 4,3 miljoen euro ingezet via het *Middle East Crisis Appeal* van de Internationale Federatie van Rode Kruis- en Rode Halve Maanverenigingen ter ondersteuning van de Egyptische en Jordaanse Rode Halve Maan. Daarmee worden in Jordanië naar verwachting 200 medische evacuees en 300 begeleiders geholpen met specialistische zorg en psychosociale begeleiding, en in Egypte circa 3.000 mensen, waaronder 2.000 patiënten die revalidatiezorg ontvangen.

Ook heeft *Save the Children* 800.000 euro ontvangen voor behandeling in Egypte van ongeveer 600 patiënten, voornamelijk kinderen, uit Gaza. Deze patiënten en hun begeleiders krijgen medische behandeling in private klinieken, inclusief noodzakelijke nazorg zoals psychosociale zorg, protheses en fysiotherapie. Met de bilaterale ondersteuning aan Jordanië en Egypte via de WHO worden medische goederen, trainingen en opvang van medische evacuees ondersteund.

Naast financiële steun zet Nederland zich diplomatiek in voor verruiming van humanitaire toegang. Het kabinet blijft zich ervoor inspannen dat professionele hulporganisaties, waaronder de VN, de Rode Kruis- en Halve Maanbeweging en internationale ngo's volledige, veilige en ongehinderde humanitaire toegang hebben om hun werk uit te kunnen voeren. Dit alles doet het kabinet zowel bilateraal in contacten met de Israëliische autoriteiten, als in EU verband.

Het kabinet heeft dit bijvoorbeeld recent gedaan naar aanleiding van de herregistratieplicht voor internationale ngo's. De minister van Buitenlandse Zaken nam na het besluit van Israël op 31

december jl. telefonisch contact op met de Israëlische minister van Buitenlandse Zaken en heeft zijn zorgen ook in november benadrukt tijdens zijn bezoek aan Israël. Op diezelfde dag sprak ook de staatssecretaris voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp publiekelijk haar zorgen uit. Nederland benadrukte meerdere malen de zorgen over de wetgeving tijdens de Europese Raad.³ In eerdere Kamerbrieven bent u geïnformeerd over de wijze waarop Nederland ten tijde van de humanitaire blokkade de druk heeft opgevoerd.⁴

Ook roept Nederland Israël in bilateraal en multilateraal verband op om meer grensovergangen te openen voor zowel medische evacuaties als humanitaire hulp en om hulporganisaties in staat te stellen om essentiële goederen – waaronder ook goederen die Israël als *dual use* ziet – de Gazastrook in te voeren en te distribueren. Ook moeten hulpverleners vrij en veilig kunnen in- en uitreizen en moeten patiënten uit Gaza de mogelijkheid hebben om op termijn terug te keren.

De inzet van het kabinet is gericht op de opvang en behandeling van patiënten in de regio, omdat Nederland met het beschikbaar gestelde budget op deze manier de meeste mensen kan ondersteunen. Daarnaast heeft het kabinet begin oktober besloten om vijf kinderen uit Gaza met hoog-specialistische zorgbehoeften naar Nederland te evacueren, waarvoor in de regio beperkte zorgcapaciteit beschikbaar was. Dit brengt diverse kosten met zich mee waaronder reis- en verblijfskosten, leefgeld en zorgkosten. Voor de mogelijk langjarige zorgverlening aan de kinderen en hun begeleiders heeft het kabinet vijf miljoen euro gereserveerd. De uiteindelijke kosten zijn afhankelijk van het verloop van de medische behandelingen en de duur van het verblijf. Ook vormt de terugkeer van patiënten en begeleiders een complex vraagstuk omdat dit mede afhankelijk is van de toestemming van Israël voor terugkeer en de vraag of uiteindelijk om asiel wordt verzocht.

Het kabinet heeft zich de afgelopen maanden ingezet voor het vergroten van de medische capaciteit in de regio en het uitvoeren van een zeer complexe operatie waarmee vijf kinderen zijn geëvacueerd die hoog-specialistische zorg nodig hadden. Gezien de

³ Europese Raadsconclusies, 18 december 2025, nl-20251218-european-council-conclusions.pdf

⁴ Kamerstuk 32 623, nr. 352, en Kamerstuk 23 432, nr. 569.

complexe omstandigheden in Gaza en de regio en de aanvang van de tweede fase van het vredesplan waarin de opening van de grensovergang bij Rafah wordt aangekondigd, zal het aan een volgend kabinet zijn om besluiten te nemen over de verdere kabinetsinzet, inclusief eventuele budgettaire keuzes.

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
A. de Vries

De minister van Buitenlandse Zaken,
D.M. van Weel